

Podsumowanie opracowania pt. EKSPERTYZA DOTYCZĄCA ODDZIAŁYWANIA CHLEWNI W NOWEJ WSI UJSKIEJ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA DZIAŁKACH 412/38, 412/39, 412/40 W GMINIE UJŚCIE (powiat pilski, woj. wielkopolskie) NA TERENY PRZYLEGŁE

Na podstawie analizy dokumentów źródłowych doszukano się szeregu nieprawidłowości i uchybień dotyczących analizowanego przedsięwzięcia na działkach 412/38, 412/39, 412/40, mogących stwarzać konflikty przestrzenne, wpływać na obniżenie standardu życia mieszkańców Nowej Wsi Ujskiej, ale także wpływać negatywnie na wszystkie komponenty środowiska – wody powierzchniowe i podziemne, gleby, powietrze oraz bioróżnorodność. Do najważniejszych z nich należą:

1. **Naruszenie zasad Dyrektywy Rady 2008/120/WE** z 2008 r. w zakresie zapewnienia zwierzętom optymalnych warunków chowu związanego z komfortem fizycznym i termicznym.
2. Wyjaśnienia Inwestora dotyczące **rodzaju zwierząt** utrzymywanych docelowo w gospodarstwie nie są wystarczające. W pismach źródłowych nie do końca wiadomo czy to ma być chów czy hodowla, dlatego, że Inwestor wspomina o możliwości utrzymywania w gospodarstwie macior z prosiętami. Docelowa liczba zwierząt w Gospodarstwie jest również niejasna, ponieważ z każdym kolejnym pismem zwierząt przybywa. Trudno więc oszacować skalę oraz potencjalny wpływ na środowisko i życie i zdrowie mieszkańców.
3. Z informacji podawanej przez Inwestora w różnych dokumentach, nie wynika **wg jakiego stanu podawana jest liczba zwierząt** – czy wg stanu na dzień, stanu przelotowego, czy też średniorocznego? Informacja ta ma ogromne znaczenie w przypadku wytwarzania i rozprzestrzeniania zanieczyszczeń, dlatego że liczby zwierząt podawane wg różnych stanów mogą różnić się diametralnie.
4. W dokumentach źródłowych **brak jest informacji o warunkach środowiskowych dotyczących utrzymania zwierząt w budynkach**. Od 2013 roku obowiązuje pełny zakres zasady cross compliance (wzajemnej zgodności), obejmujący przestrzeganie dobrostanu zwierząt.
5. Sumaryczna wielkość **emisji amoniaku** z budynków, przy docelowej obsadzie, wyniesie **25 821 kg NH₃ rocznie**. W przeliczeniu na azot z amoniaku, potencjalne obciążenie działki wyniesie **6227 kg N/ha-1**, a na powierzchnię gospodarstwa ogółem (178,40 ha) wyniesie **118,7 kg N/ha-1**. Dla porównania w intensywnych indywidualnych gospodarstwach konwencjonalnych ta wielkość waha się w granicach **26 kg N/ha-1** (Kupiec i Zbierska 2006). Zakładając, że tylko 5% z wyprodukowanego amoniaku zostanie zdeponowana rocznie w strefie bezpośredniego oddziaływania Fermi (do 300 m), i tak obciążenie gruntów w najbliższym otoczeniu będzie duże – **37,4 kg N/ha-1** (jest to ponad 2 razy więcej niż wynosi średnia tolerancja ekosystemów).
6. Jednym z głównych problemów analizowanej Fermi trzody chlewnej jest **bliskość zabudowy mieszkalnej** (Nowa Wieś Ujska) (odległość od budynków inwentarskich do najbliższej zabudowy mieszkalnej przekracza nieznacznie **100 m**). Ferma znajduje się na terenie zurbanizowanym w granicach NWU. Oznacza to, że mieszkańcy będą stale narażeni na jej negatywne oddziaływanie (różne typy zanieczyszczeń, hałas, wzmagający się transport, rozlewanie gnojowicy na okolicznych polach, zlokalizowanych wokół Nowej Wsi Ujskiej).
7. Obliczona ilość wyemitowanego **siarkowodoru (H₂S)** z analizowanej Inwestycji wynosi **217,2 kg/rok**. Jest to ilość, która może nie robi wrażenia, jednak siarkowodor jest wyczuwalny w bardzo niewielkich stężeniach.
8. Z wykonanych wyliczeń wynika, że ilość wyemitowanego pyłu **PM₁₀** z analizowanej produkcji będzie kształtować się na poziomie **3720 kg rocznie**. Pył zawieszony jest szczególnie szkodliwą substancją obecną w powietrzu, z punktu widzenia ochrony zdrowia i życia ludzkiego.
9. Rocznie Ferma będzie produkować ok. **85,5 ton metanu**. Metan stanowi istotny czynnik cieplarniany.
10. W analizowanej Fermie będzie powstawać rocznie ok. **116 kg tlenków azotu (NO_x)**. Są one prawie dziesięciokrotnie bardziej szkodliwe od tlenu węgla, a kilkakrotnie od dwutlenku siarki.

11. Ogółem rocznie będzie powstawać **ok. 2 ton podtlenku azotu** w budynkach i na polach gdzie rozlewana będzie gnojowica. Podtlenek azotu (N₂O) jest gazem cieplarnianym.
12. Rokrocznie z analizowanej Fermy będzie się uwalniać **3,14*10-12 ouE /rok jednostek zapachowych** związanych z emisją odorantów.
13. Zagrożenie dla środowiska i okolicznych mieszkańców, będzie wypadkową działalności **kilku ferm zlokalizowanych blisko siebie**. W odległości do 3 km istnieją jeszcze dwie fermy zwierzęce – bydła w m. Chrustowo i drobiu, również w Chrustowie.
14. Przedsięwzięcie może mieć wpływ na trofię oraz obniżenie stanu sanitarnego wód powierzchniowych. W promieniu 2,5 km od Inwestycji występuje ok. **72 małych zbiorników wodnych mających znaczenie w utrzymaniu małej retencji**.
15. W strefie oddziaływania Inwestycji występuje kilka typów **siedlisk leśnych wrażliwych na zanieczyszczenia lotne**, w tym amoniak (np. siedliska borowe). Dodatkowo na południe od analizowanej Fermy znajdują się wrażliwe na zanieczyszczenia **lasy wodochronne**.
16. Na południe od analizowanej Fermy znajdują się **glebowe powierzchnie wzorcowe (GWP)** wrażliwe na zanieczyszczenia.
17. Wokół Inwestycji znajdują się **grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń w kierunku wód podziemnych**. Zajmują one znaczne powierzchnie wokół Nowej Wsi Ujskiej, w tym również działkę Spółki. Intensywne nawożenie gnojowicę wpłynie na pogorszenie płytko zalegających w tej okolicy wód podziemnych.
18. Analizowane działki położone są na Obszarze Chronionego Krajobrazu OCH K61 „Dolina Noteci”.
19. Odległość od analizowanej inwestycji do najbliższych granic obszarów Natura 2000 „Dolina Noteci” PLH300004 wynosi **niecałe 2 km**. Nieco **ponad kilometr** dzieli Inwestycję od obszaru Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (PLB300001). W kontekście rozprzestrzeniania zanieczyszczeń do środowiska są to odległości nieznaczące.
20. Masa azotu z gnojowicy przy docelowej produkcji, zastosowana na pola, wyniesie **217,0 kg N/ha** i będzie o prawie **50 kg N/ha** wyższa niż przewiduje polska norma (170 kg N/ha).
21. Brak danych dotyczących lokalizacji działek nawożonych przez Inwestora, rodzaju uprawy, wielkości i rodzaju nawożenia mineralnego oraz terminu stosowania nawozów, nie pozwala jednoznacznie określić czy praktyki związane z nawożeniem faktycznie nie wyrządzają szkód w środowisku.
22. **W budynku nr 8 nastąpiła istotna zmiana użytkowania**. Intensywność produkcji, porównując poprzedni stan inwentarza z obecnym, wzrosła ponad dwukrotnie.
23. Przy docelowej produkcji pojemność zbiornika na gnojowicę powinna wynosić **6200m³**. Dla obecnej produkcji (budynki nr 8, 9 i 10) wymagany zbiornik powinien mieć pojemność 5080 m³. Pojemność budowli podawana przez Inwestora dla budynku nr 8 wynosi **1765,5 m³** i nr 9, 10 – **1643,67 m³**. Łącznie, dla budynków nr 8, 9 i 10, pojemność zbiorników na gnojowicę wynosi **3409,17 m³**. **Jak widać, już obecnie braki w budowlach wynoszą ok. 1671 m³**.
24. Ja wynika z różnych opracowań w analizowanym terenie występuje **duża różnorodność zachowanych siedlisk leśnych i ich stosunkowo niewielki stopień zniekształcenia przez działalność człowieka**. Intensyfikacja produkcji rolnej może wpływać negatywnie na populację roślin i zwierząt występujących w ekosystemach towarzyszących Inwestycji.
25. W rejonie Nowej Wsi Ujskiej, Węglewa, Jabłonowa, Bronisławek i Mirosławia **głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych jest bardzo płytka - najczęściej do 1 m**. Rozlewanie gnojowicy na polach w tym rejonie może powodować zanieczyszczenie płytko zalegających wód podziemnych.
26. Obszar Nowej Wsi Ujskiej nie jest objęty wysoką ochroną wód gruntowych. Znajduje się on jednak na **obszarze wysokiej ochrony wód podziemnych (OWO)**.

27. Zwarty kompleks lasu w analizowanym regionie **ogranicza siłę wiatrów**, które w sąsiedztwie doliny Noteci mogą być bardzo porywiste. **Może to powodować dłuższe utrzymywanie się szkodliwych związków w powietrzu w analizowanej strefie.**

28. Mieszkańcom Nowej Wsi Ujskiej będzie towarzyszył **nieustający hałas**, którego źródłami będą wentylatory, odprowadzanie spalin z agregatu prądotwórczego, załadunek zwierząt, paszociągi, załadunek paszy do silosu, ruch pojazdów poruszających się po terenie gospodarstwa, uprzykrzy życie mieszkańcom.

29. Analizowane przedsięwzięcie jest bez wątpienia działalnością wymagającą **pozwolenia zintegrowanego** ze względu na skalę produkcji oraz lokalizację działek i odległość budynków inwentarskich względem siebie.

30. Spośród innych problemów, które dotkną mieszkańców Nowej Wsi Ujskiej, to problemy natury ekonomicznej - **spadek cen nieruchomości oraz brak zainteresowania regionem ze strony agroturystów.**

dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu